MEMO WATERONGEVALLENBESTRIJDING

Aan: BCOV
Versiedatum: 27 oktober 2020

Inleiding

In de vergadering van de BCOV van 24 februari 2020 is gesproken over het opgestelde risicoprofiel waterongevallenbestrijding en daarbij is afgesproken de aanbevelingen uit het profiel op te pakken, te weten:

- Neem de grijpredding op in het takenpakket van de basisbrandweereenheden (TS).
- Onderzoek de voor- en nadelen van een verplaatsing van de waterongevallenbestrijding van de post Nieuw Vennep naar de post Hoofddorp vanuit een bredere context.

Hiernaast is door de BCOV verzocht om inzichtelijk te maken wat het effect is van het organiseren van de waterongevallenbestrijding vanuit 2 of 1 post(en).

In deze memo zullen de effecten van het anders organiseren van de waterongevallenbestrijding en de afweging over het verplaatsen van de waterongevallenbestrijding van post Nieuw Vennep naar post Hoofddorp nader worden uitgewerkt. Het opnemen van de grijpredding in het takenpakket van de basisbrandweereenheden pakt de brandweer op. Hierover bent u eerder geïnformeerd middels een mededeling op 19 oktober 2020 in de BCOV.

Afweging anders organiseren Water Ongevallen taak

In Kennemerland is de WaterOngevallen (WO) taak, waaronder het duiken, als springbemanning ingericht. Dat wil zeggen dat deze taken uitgevoerd worden door medewerkers, die ook de basisbrandweerzorg uitvoeren. De WO-taak is dus een onderdeel van een integraal geheel. De drie brandweerposten worden ingezet voor alle alarmeringen voor de brandweer (zoals gebouwenbrand, reanimaties, hulpverlening, etc.) en daarnaast ook voor de alarmeringen voor WO. De combinatie van deze taken levert een efficiënte organisatievorm van de WO-taak op. Ten opzichte van een brandweerpost die basisbrandweerzorg levert, kost de WO-taak circa € 160.000 per post extra. Ter vergelijking: een post die alleen de WO-taak zou uitvoeren (als dedicated taak) zou gemiddeld €1,5 miljoen kosten.

Uit het risicoprofiel waterongevallenbestrijding is gebleken dat het aantal posten met een WO-taak én de verdeling van deze posten over de regio goed is. Zoals in het risicoprofiel staat beschreven: *Kennemerland behoort tot de categorie veiligheidsregio's met de hoogste risico's op waterongevallen in Nederland. Daar staat tegenover dat de organisatie van de waterongevallenbestrijding voor het grootste deel effectief is ingericht. Hiermee lijkt er een gezonde relatie te bestaan tussen het hoge risico enerzijds en de repressieve inspanningen, om de nadelige effecten van deze risico's te beperken, anderzijds.*

Het profiel geeft daarmee aan dat de organisatie van de WO-taak effectief is ingericht. Vanuit het oogpunt van zorg dat de organisatie momenteel aan de burger kan bieden is de beschikking van drie posten met de WO-taak optimaal. Indien een of twee posten die nu de WO-taak uitvoeren dit niet meer zullen doen, zullen de opkomsttijden in grote delen van de regio hoger worden, ofwel de dekkingsgraad wordt minder, en dit zal ten koste gaan van het zorgniveau. Doordat de zorg nu is georganiseerd rondom de risicogebieden Haarlem, Velsen en Haarlemmermeer, kan in elk van deze gebieden ongeveer dezelfde zorg worden geleverd. Een verandering hierin zorgt voor grotere verschillen in zorgniveau's die geleverd kunnen worden in deze risicogebieden.

De commandant adviseert om het huidige aantal posten met een WO-taak te behouden, aangezien:

- op basis van de risicoduiding uit het risicoprofiel blijkt dat het risico om te overlijden ten gevolge van verdrinking in buitenwater grofweg een factor 2 of meer groter is dan het risico om te overlijden ten gevolgde van brand; dit geeft een indicatie van de omvang en de ernst van de problematiek van waterongevallen[1];
- het verminderen van het aantal posten met de WO-taak zal leiden tot een lagere prestatie van de brandweer, omdat er hogere opkomsttijden ontstaan;
- uit het risicoprofiel waterongevallenbestrijding blijkt dat de brandweer Kennemerland een effectieve organisatie heeft van waterongevallen;
- de mogelijke besparing (€ 160.000,- per jaar per post) niet opweegt tegen de maatschappelijke effecten.

Afweging verplaatsen WO-taak van de post Nieuw Vennep naar post Hoofddorp

In het risicoprofiel waterongevallenbestrijding is als uitgangspunt gehanteerd dat de posten met een WO-taak zo dicht mogelijk bij de risicogebieden zijn gepositioneerd, aangezien een duikredding scherpe opkomsttijden kent om een effectieve inzet te kunnen doen. Uit bestudering van de opkomsttijden voor de watertypen 'zwemwater', 'uitgaansgebieden nabij oppervlakte water' en 'wegen en parkeren aan het water' in combinatie met de bestudering van de meldhistorie komt naar voren dat het leveren van WO taken vanuit de posten Haarlem en Velsen goed aansluit bij de grootste risicogebieden. De post Nieuw Vennep lijkt suboptimaal te liggen ten opzichte van het grootste risicogebied in de Haarlemmermeer, rond Hoofddorp. Vandaar dat in het risicoprofiel de aanbeveling is gedaan om een verplaatsing van de WO-taak van de post Nieuw Vennep naar post Hoofddorp nader te onderzoeken. Dit kan een lichte verbetering van de dekking en de opkomsttijden geven aan de noordkant van Hoofddorp.

Een eventuele verplaatsing van de WO-taak naar post Hoofddorp is nader onderzocht. Er is gekeken naar de effecten van de mogelijke verplaatsing van de duiktaak voor de opkomsttijden 0-9 minuten[2] en 9-15 minuten, gebaseerd op de data van de meldkamer (2010-2018). De geconstateerde verschillen, die in het risicoprofiel middels de 'hotspot' benadering zichtbaar waren, blijken niet statistisch significant te zijn. De onderzoekers trekken de volgende conclusie:
Zowel voor de opkomsttijden 0 – 9 minuten als 9 – 15 minuten kan op basis van de beschikbare meldingsgegevens niet aangetoond worden dat het verplaatsen van de duiktaak van post NVP naar HFD een verbetering (of verslechtering) van de opkomsttijden zal geven.

Als we naast het onderzoek naar andere factoren kijken dan we zien we dat een eventuele verplaatsing ook nadelen kent. Het risicoprofiel vermeldt alleen de risico's en niet de operationele slagkracht die op die risico's wordt ingezet. De WO-taak is, zoals ook bij de afweging over het anders organiseren van de WO-taken is benoemd, als springbemanning vormgegeven. Dat impliceert dat het WO voertuig niet inzetbaar is, indien de dienstdoende ploeg als TS-bemensing naar een ander soort melding is uitgerukt. Het aantal uitrukken van post Nieuw Vennep is gemiddeld 450 per jaar en in Hoofddorp ligt dit aantal op ruim 1200 per jaar. Dat impliceert dat post Hoofddorp veel meer uitrukken heeft die er voor zorgen dat het WO-voertuig op dat moment niet inzetbaar is, indien de WO-taak ook door post Hoofddorp wordt uitgevoerd. Post Nieuw Vennep heeft voor sommige gebieden een iets langere aanrijtijd, maar is vaker inzetbaar, terwijl post Hoofddorp iets sneller aanwezig kan zijn in sommige gebieden, maar voor de WO vaker buiten dienst zal staan. De kans dat post Hoofddorp daadwerkelijk een positiever rendement oplevert in het geval dat de WO-taak bij die post belegd zal worden is dus beperkt.

[1] Zie voor meer toelichting: Risicoprofiel Waterongevallenbestrijding 2020.
[2] Binnen tijdvak 0-9 minuten is duikredding effectief; in tijdvak 9-15 min is duikredding beperkt effectief (zie ook Risicoprofiel Waterongevallenbestrijding 2020).

Daarnaast is voor de WO-taak extra oefentijd noodzakelijk en post Nieuw Vennep heeft de ruimte om aan de oefentijd, die de WO-taak met zich meebrengt, te voldoen.
Een ander belangrijk aspect is dat post Nieuw Vennep uitrukt naar de naastgelegen regio Hollands Midden. Dit gebeurt een paar keer per jaar voor een waterongeval en bij verplaatsing van de WO-taak naar post Hoofddorp zal de aanrijtijd naar Hollands Midden langer worden.

Gezien de uitkomst van het nadere onderzoek en bovenstaande nadelen, heeft een verplaatsing van de WO-taak van post Nieuw Vennep naar Hoofddorp geen meerwaarde.